

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка



Навчально-науковий інститут
філології та історії
Кафедра української мови, літератури та методики навчання

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА

2023-2024 н. р.; 2024-2025 н. р. (2022 рік вступу)

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Українська мова і література)»
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форма контролю	іспит
Півріччя викладання	Друге, перше

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Медвідь Наталія Сергіївна , канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання
Контактний телефон	+380668970388
E-mail:	Medvedica@ukr.net
Профіль викладача	https://gnpu.edu.ua/index.php/ua/pro-universytet/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/406-medvid-nataliya-sergijivna
Консультації	середа 15.00-17.00; платформа Google Meet / Zoom

Кількість часу на вивчення

	IV семестр	V семестр
Лекцій	12	10
Практичних занять	12	14

Самостійна робота студента	36	36
Форма контролю	Підсумкова контрольна робота	Іспит

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова» належить до групи навчальних дисциплін циклу професійної підготовки й забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до майбутньої професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти. Опанування дисципліни дасть змогу оволодіти фаховими знаннями, вміннями й навичками, що стануть основою для набуття в подальшому досвіду професійної діяльності.

Курс «Сучасна українська мова. Морфологія» посідає важливе місце в системі лінгвістичної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

Мета курсу – забезпечити професійно необхідні знання морфологічного рівня мови з урахуванням сучасних досягнень лінгвістики, допомогти здобувачам вищої освіти практично оволодіти граматичними нормами сучасної української мови, сформувати в них міцні навички грамотного усного і писемного мовлення; сприяти організації самостійної роботи, спрямованої на оволодіння основними поняттями зазначеного курсу, закономірностями побудови і функціонування мовних категорій різних підсистем мовної системи; прищеплення навичок академічної доброчесності.

Завдання курсу морфології української мови в **теоретичному аспекті**: дати науковий опис системи частин мови відповідно до надбань сучасної лінгвістики; познайомити здобувачів освіти з лексичними, морфологічними та синтаксичними властивостями повнозначних та службових частин мови; розкрити систему словозміни та словотворення частин мови в сучасній українській мові, що в **практичному аспекті** проявиться у вправності морфологічного аналізу та обґрунтуванні граматичних норм, виробленні міцних навичок грамотного усного й писемного мовлення; забезпеченні високого рівня культури спілкування. Забезпечувати сприятливі умови для кожного здобувача освіти залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; сприяти розвитку гнучких навичок, безперервній самоосвіті та самовдосконаленню на засадах сталого розвитку.

Пререквізити для успішного оволодіння змістом ОК «Сучасна українська мова. Морфологія»: 1) знання й уміння з української мови, яких набувають майбутні здобувачі вищої освіти під час навчання в ЗЗСО; 2) загальні й фахові компетентності та результати навчання, які формуються під час вивчення попередніх розділів курсу «Сучасна українська мова» та таких дисциплін, як «Вступ до мовознавства», «Практичний курс української мови», «Українська мова за професійним спрямуванням»

Постреквізити вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська мова. Морфологія»: «Сучасна українська мова. Синтаксис і пунктуація», «Історична граматики», «Методика навчання української мови», «Навчально-залікова практика», «Комплексний кваліфікаційний екзамен із української мови з методикою навчання».

У результаті успішного засвоєння курсу мають сформуватися такі загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях професійної взаємодії, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

ЗК 8. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуватися принципів

академічної доброчесності.

Засвоївши курс, здобувачі вищої освіти повинні знати:

- принципи виділення частин мови, загальнокатегоріальні ознаки кожної частини мови,
- сутність основних понять граматики: граматичного значення, граматичної форми, граматичної категорії;
- принципи виділення частин мови в українській мові;
- лексико-семантичні розряди іменників, їх особливості; граматичні категорії іменників;
- поділ іменників на відміни та групи; особливості відмінювання іменників 1, 2, 3, 4 відмін;
- семантичні, морфологічні та синтаксичні властивості прикметників; ознаки основних та проміжних розрядів прикметників; особливості утворення ступенів порівняння якісних прикметників,
- семантичні групи якісних прикметників, від яких ступені порівняння не утворюються;
- функціонування у мовленні відносно-якісних, присвійно-відносних та присвійно-якісних прикметників;
- групи відмінювання прикметників;
- семантичні, морфологічні та синтаксичні властивості числівників та займенників;
- розряди числівників за значенням, їх ознаки та різновиди; поділ числівників на групи за будовою;
- особливості поєднання числівників різних розрядів з іменниками;
- типи відмінювання числівників, їх правопис.
- особливості співвідношення займенників з іншими частинами мови;
- функціонування різних розрядів займенників за значенням;
- морфологічний склад займенників;
- особливості відмінювання та правопису займенників різних розрядів;
- особливості дієслова, систему його форм;
- дієвідміни дієслів;
- граматичні категорії дієслова;
- розряди і способи творення прислівників;
- службові частини мови: прийменник, сполучник, частка.

ОК «Сучасна українська мова. Морфологія» формує такі фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладах освіти, практиці навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 7. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі з метою інтерпретації та порівняння мовних і літературних явищ, використання різних методів і методик аналізу тексту.

ФК 17. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових

компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 18. Здатність до використання інновацій у професійній діяльності в галузі освітніх і лінгвістичних досліджень для проведення власного наукового дослідження, узагальнення й оприлюднення результатів розроблення актуальної проблеми (у науково-методичних виданнях, виступах тощо).

Засвоївши курс, вищої освіти повинні вміти:

- виділяти частини мови;
- визначати лексичне та граматичне значення іменників, способи вираження граматичних значень;

- виявляти явища переходу слів з однієї частини мови в іншу;
- групувати іменники за їх лексико-семантичними ознаками;
- визначати рід невідмінюваних іменників;
- виявляти іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини;
- визначати відміну та групу іменників;
- визначати основні та проміжні розряди прикметників за значенням;
- утворювати форми вищого і найвищого ступенів порівняння від якісних прикметників;
- правильно вживати відмінкові закінчення прикметників у найскладніших випадках;
- визначати розряд числівників та займенників за значенням та структурою;
- поєднувати числівники різних розрядів з іменниками;
- правильно відмінювати числівники та займенники різних розрядів;
- визначати, з якою частиною мови займенники співвідносяться й до якої групи за цією ознакою відносяться;
- визначати морфологічну будову займенників;
- пояснювати, написання неозначених займенників разом і через дефіс;
- робити морфологічний розбір усіх частин мови;
- уживати різні типи лінгвістичних одиниць у власних висловлюваннях

Дисципліна формує такі програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ПРН 4. Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 8. Уміє працювати з різними джерелами інформації (науковими, довідково-енциклопедичними, художніми, бібліографічними, навчально-методичними, цифровими та ін.), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 14. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРН 16. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та іноземною мовою.

ПРН 17. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі. процесі.

ПРН 25. Здатний навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

ПРН 26. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати

власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРН 27. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

Організація навчання, викладання і контролю

Навчальний матеріал курсу структуровано в логічно завершені частини-модулі, у межах кожного з них визначено навчальні теми, що охоплюють різні форми і види навчальної діяльності студентів: аудиторну (практичні заняття) та самостійну роботу.

В основу навчання і викладання покладено методи навчання і викладання та форми оцінювання програмних результатів навчання.

Добір методів навчання і викладання ґрунтується на програмних результатах навчання:

- *словесні* методи: бесіда, дискусія;
- *наочні*: ілюстрування;
- *практичні*: виконання вправ і завдань, робота з інформаційними джерелами;
- *інноваційні* технології: інтерактивне навчання, проблемне навчання.

Інструментом для вимірювання професійних результатів навчання є різні **форми оцінювання**:

- *усні*: виступ, бесіда, відповідь;
- *письмові*: виконання вправ і завдань, укладання схем або таблиць, самостійна робота тощо;
- *тестові*: виконання тестів;
- *самоконтроль*: самооцінювання власної навчальної дії.

Домінує формувальне оцінювання, відповідно до якого оцінювання є не лише інструментом для вимірювання професійних результатів навчання, а й засобом для постійного навчання, формування загальних і фахових компетентностей.

Основні поняття: граматики, морфологія, граматичне значення, граматична форма, граматична категорія, частини мови, самостійні частини мови, іменник, категорія роду, категорія числа, категорія відмінка, відмінювання, прикметник, лексико-граматичні розряди прикметників, ступені порівняння прикметників, повні та короткі форми прикметників, стягнені та нестягнені форми, числівник, займенник, дієслово, дієвідмінювання, інфінітив, категорія стану, категорія виду, категорія часу, категорія способу, безособові дієслова, дієприкметник, дієприслівник, прислівник, службові частини мови, прийменник, сполучник, частка, вигук.

Особливості опанування освітнього компоненту під час дистанційної форми навчання. Навчальні заняття для здобувачів вищої освіти денної і заочної форм навчання під час дистанційної освіти здійснюється в синхронному (взаємодія учасників освітнього процесу з одночасним перебуванням у вебсередовищі дистанційного навчання) за допомогою технологій дистанційного навчання (онлайн-зв'язок програмного забезпечення Zoom, Google Meet, Skype, соціальних месенджерів Viber, Instagram, Telegram тощо) та асинхронному режимі (взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання із затримкою в часі) за допомогою електронної пошти, соціальних мереж, форумів, Google Classroom та інших хмарних технологій.

Програма курсу побудована за модульною технологією, включає тематичний розподіл годин на кожен навчальний рів відповідно до розділів, що вивчаються, перелік тем лекцій та їх анотацію, методичні рекомендації до практичних занять, завдання до самостійної роботи студентів, список рекомендованої навчальної, наукової та довідкової літератури, передбачає

структурування аудиторної та самостійної роботи відповідно до модулів і змістових модулів, а також форми контролю та умови оцінювання навчальної діяльності студентів.

ОК «Сучасна українська мова. Морфологія» вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у четвертому та п'ятому семестрах. Освітній процес охоплює лекційні та практичні заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль (іспит).

**Структура залікових кредитів дисципліни
для здобувачів вищої освіти**

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		СРС (ІРС)
	Лекції	Практичні заняття	
Модуль 1. Морфологія. Іменні частини мови			
Змістовий модуль 1.1. Морфологія. Іменник. Прикметник			
Тема 1. Граматика. Морфологія	2	2	6
Тема 2. Іменник	2	2	6
Тема 3. Словозміна іменників	2	2	6
Тема 4. Прикметник	2	2	6
Змістовий модуль 2. Числівник. Займенник			
Тема 5. Числівник	2	2	6
Тема 6. Займенник	2	2	6
Разом за IV семестр:	12	12	36
Модуль 1. Дієслово. Прислівник. Службові слова			
Змістовий модуль 1. Дієслово. Прислівник			
Тема 1. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Дієвідмінювання	4	6	6
Тема 2. Дієприкметник. Дієприслівник. Форми на но-, то-	2	2	5
Тема 3. Прислівник	2	2	5
Змістовий модуль 2. Службові частини мови. Вигук			
Тема 4. Частиномовний статус службових слів.	0,5	1	5
Тема 5. Прийменник	0,5	1	5
Тема 6. Сполучник	0,5	1	5
Тема 7. Частка. Вигук	0,5	1	5
Разом за V семестр:	10	14	36

Самостійна робота здобувачів освіти із зазначеного курсу передбачає:

- I. Підготовку і конспектування питань із певної теми.
- II. Складання термінологічного словника до теми.

III. Робота здобувачів освіти за спеціальними пошуково-дослідницькими завданнями.

**Система оцінювання
Політика оцінювання**

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які подаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається до завершення вивчення курсу.

Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

**Оцінювання
Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти**

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	74-81	добре
D	64-73	задовільно
E	60-63	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів із курсу

Рівні навчальних досягнень	Бали	оцінка		Критерії оцінювання навчальних досягнень
		Національна шкала	Шкала ECTS	
Високий	90-100	Відмінно (5)	A	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, повно, логічно й послідовно розкриває зміст теоретичних питань; виявляє різнобічні, систематизовані, глибокі знання; вільно володіє теоретичними основами і лінгвістичною термінологією; висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує й доповнює відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; демонструє ґрунтовні знання першоджерел, усвідомлене розуміння різних мовознавчих підходів у розв'язанні основних проблем мовознавства, у трактуванні лінгвістичних категорій, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань; виявляє високий рівень літературного мовлення.
Достатній	82-89	Дуже добре «4»	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, володіє понятійним апаратом мовознавства, логічно і послідовно викладає матеріал, висловлює власну думку, робить висновок, правильно розкриває основний зміст матеріалу, добре знає основні мовознавчі закономірності і вміє використовувати їх у розв'язанні практичних завдань, комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу, має стійкі навички виконання практичних завдань, добре володіє літературним мовленням, проте у відповіді допускає 1-2 незначні неточності у використанні лінгвістичної термінології чи тлумаченні мовних явищ.
	74- 81	Добре «4»	C	Здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом, правильно, логічно, послідовно викладає основний зміст матеріалу, добре знає основні мовознавчі закономірності і вміє

				використовувати їх у розв'язанні практичних завдань, комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу, за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; добре володіє культурою мовлення, але допускає незначні огріхи в порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці, у відповіді допускає 1 значну неточність (серйозну помилку) у використанні термінології чи тлумаченні мовних явищ.
Задовільний	64-73	Задовільно «3»	Д	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення, володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, допускає низку суттєвих помилок у використанні спеціальної термінології та інтерпретації мовних явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях.
	60-63	Задовільно «3»	Е	Здобувач вищої освіти знайомий із основними поняттями навчального матеріалу, викладає зміст теоретичних питань на репродуктивному рівні, у цілому володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, у розкритті окремих теоретичних положень припускається суттєвих помилок, неточності у розумінні та інтерпретації мовних явищ, відчуються труднощі у використанні теоретичних положень для розв'язання практичних завдань, не вміє самостійно зробити узагальнюючий висновок, планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
Низький	35-59	Незадовільно «2»	FX – з можливістю повторного складання	У здобувача вищої освіти відсутня логіка й обґрунтування теоретичних положень, відповідь має переважно репродуктивний характер, допускаються суттєві помилки, відповіді мають фрагментарний характер, у відповіді не розкриті основні поняття, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання

Незадовільний	1-34	Незадовільно «2»	F – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, виконує лише окремі елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
----------------------	------	------------------	---	--

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності та ІНПС (заліковій книжці) за двома шкалами оцінювання: національною і ЄКТС. Середньозважений бал (Сб) із дисципліни визначається на основі:

- встановленого вагового коефіцієнта (ВК) дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою навчальною програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, зокрема: ВК за роботу на практичному занятті дорівнює 0,6; тематичний контроль, МКР – 0,1; СРС та ІРС – 0,1; залік (виставляється за результатом виконання всіх передбачених програмою завдань), екзамен – 0,2.

- середньоарифметичного значення оцінок, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої програми за національною шкалою.

Визначення за таблицею підсумкової оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньозважений бал, що формує інтервальну шкалу	Національна оцінка	
		1	2
1	2	3	
A	4,51-5,00	5	<i>Відмінно</i> – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями
B	4,01-4,50	4	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження
C	3,50-4,00	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками
D	2,83-3,43	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками
E	2,51-2,75	3	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього
FX	2,00-2,50	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни
F	0,00-1,99	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Баранник Н. О. Морфологія української мови (Дієслово. Прислівник. Службові частини мови). Тестові завдання : навч. посіб. Глухів : Суми : ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2015. 196 с.
2. Баранник Н. О. Сучасна українська літературна мова. Дієслово. Практикум : навчальний посібник. Глухів : Суми : ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2015. 80 с.
3. Венжинович Н. Ф., Пискач О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету / рец. : А. М. Поповський, В.Ф. Баньої. Ужгород : Гражда, 2022. 176 с.
4. Добролюбова Г.М. Методичні рекомендації до практичних занять із сучасної української літературної мови (Морфологія. Дієслово та його форми. Службові частини мови). Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 62 с.
5. Козловська Д. В., Домрачева І. Р., Бортун К. О. Сучасна українська мова. Морфологія: методичні рекомендації. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 38 с.
6. Костусяк Н. М. Морфеміка, словотвір, морфологія української мови : методичні рекомендації. Луцьк : Надстир'я. 2022. 80 с.

Додаткова:

1. Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В. Сучасна українська мова: морфологія : підручник. Київ : Знання, 2013. 524 с.
2. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2011. 136 с.
3. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : практикум : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Ч. 1 Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2007. 64 с.
4. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : підручник. URL: <http://uareferats.com/index.php/book/details/232>
5. Богдан М., Власенко В., Конторчук Г. Сучасна українська літературна мова. Лексичний, фонетичний і граматичний аналізи: навчально-методичний посібник. Житомир: ПЦ ЖДПУ, 2001. 135 с.
6. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : академ. граматика укр. мови. URL: https://www.pulsary.com.ua/shop/index.php?id_product=88&controller=product&id_lang=3
7. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : академ. граматика укр. мови. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
8. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
9. Вільчинська Т., Бабій І. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Практикум. Ч. 2. Тернопіль: Навч. книга Богдан, 2002. 48 с.
10. Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум : навч. посібник. Київ : Знання, 2009. 486 с.
11. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Horpynych_Volodymyr/Morfolohiia_ukrainskoi_movy.pdf

12. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Leonova_Mariia/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Morfolohija/
13. Мединська Н. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ з морфології: навч. посібник. Тернопіль: Навч. книга–Богдан, 2007. 184 с.
14. Плющ М. Я. Граматика української мови : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. : у двох частинах. Ч. 1 : Морфеміка. Словотвір. Морфологія. URL: <http://irbisnbnv.gov.ua/ulib/item/UKR0000663>
15. Плющ М., Леута О., Гальона Н. Сучасна українська мова: збірник вправ. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/31249/SULM_Zbirn.%20Vprav_1995.pdf?sequence=1&isAllowed=y
16. Пономарів О. Д. Сучасна українська літературна мова. Київ, Либідь, 2001. 400 с.
17. Прус В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Зразки розборів. Житомир: ПЦ ЖДПУ, 2011. 176 с.
18. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. С. О. Карамана. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=6961
19. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. 2-ге вид., перероб. Київ: Либідь, 2001. 400 с.
20. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис : підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева. Київ : Знання, 2010. 374 с.
21. Сучасна українська літературна мова: підручник / за ред. М. Я. Плющ . 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Вища школа, 2000. 429 с.
22. Сучасна українська літературна мова: Підручник / за ред. А. П. Грищенка. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk649258.pdf>
23. Сучасна українська літературна мови : збірник вправ і тестів з морфології : навчальний посібник / Г. В. Семеренко, Л. П. Литвин, Н. В. Кавера. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2012. 232 с.
24. Українська мова (морфологія): теоретичний блок: навч. посіб. / авт.-упоряд. Г. В. Купрікова. URL: http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/Kafedri/Kaf_Ukrainovedenya/metod_obespechenie/kuprikova_konspekt_lektsiy%20um_rp_1.pdf
25. Український правопис 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
26. Цілина М. М. Сучасна українська літературна мова / Морфеміка. Словотвір. Морфологія : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ : Університет «Україна», 2009. 195 с.
27. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс. Київ: Вища школа, 2007. 823 с.
28. Шкурятяна Н. Г., Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Академія, 2004. 333 с.
29. Ющук П. І. Українська мова : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk661731.pdf>

Іноземні джерела

1. Matasović R. Uvod u poredbenu lingvistiku, Zagreb, 2001. 294 s.
2. Mihaljević M. Slavenska poredbena gramatika, 1.dio. Uvod i fonologija, Zagreb, 2002. 264 s.

Електронні ресурси

1. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua>

2. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info>
3. Портал української мови та культури URL: <https://slovnyk.ua/>
4. Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua>

**Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання)
з дисципліни «Сучасна українська мова»**

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) (Таблиця 1).

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
з курсу «Сучасна українська мова»**

Таблиця 1

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Рівні навчальних досягнень студентів	Критерії
A	90-100	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, повно, логічно й послідовно розкриває зміст теоретичних питань; виявляє різнобічні, систематизовані, глибокі знання; вільно володіє теоретичними основами і лінгвістичною термінологією; висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує й доповнює відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; демонструє ґрунтовні знання першоджерел, усвідомлене розуміння різних мовознавчих підходів у розв'язанні основних проблем мовознавства, у трактуванні лінгвістичних категорій, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань; виявляє високий рівень літературного мовлення
	100		
	99		
	98		
	97		
	96		
	95		
	94		
	93		
	92		
91			
90			
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, володіє понятійним апаратом мовознавства, логічно і послідовно викладає матеріал, висловлює власну думку, робить висновок, правильно розкриває основний зміст матеріалу, добре знає основні
	89		
	88		
	87		
	86		
	85		
	84		
	83		
82			

			мовознавчі закономірності і вміє використовувати їх у розв'язанні практичних завдань, комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу, має стійкі навички виконання практичних завдань, добре володіє літературним мовленням, проте у відповіді допускає 1-2 незначні неточності у використанні лінгвістичної термінології чи тлумаченні мовних явищ.
С	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом, правильно, логічно, послідовно викладає основний зміст матеріалу, добре знає основні мовознавчі закономірності і вміє використовувати їх у розв'язанні практичних завдань, комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу, за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; добре володіє культурою мовлення, але допускає незначні огріхи в порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці, у відповіді допускає 1 значну неточність (серйозну помилку) у використанні термінології чи тлумаченні мовних явищ.
	81		
	80		
	79		
	78		
	77		
	76		
	75		
74			
Д	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення, володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, допускає низку суттєвих помилок у використанні спеціальної термінології та інтерпретації мовних явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях
	73		
	72		
	71		
	70		
	69		
	68		
	67		
	66		
	65		
64			
Е	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення, володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, допускає низку суттєвих помилок у використанні спеціальної термінології та інтерпретації мовних явищ, зміст
	63		
	62		
	61		
60			

			окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	У здобувач вищої освіти відсутня логіка й обґрунтування теоретичних положень, відповідь має переважно репродуктивний характер, допускаються суттєві помилки, відповіді мають фрагментарний характер, у відповіді не розкриті основні поняття, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, виконує лише окремі елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Загальний підсумковий бал із дисципліни визначається на основі додавання (знаходження суми) балів за всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, і виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план студента та/або залікову книжку за двома шкалами оцінювання: 100-бальною і ECTS.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність із дисципліни – 100 балів. Підсумкова оцінка є сумою балів, які отримує студент за поточну роботу на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, модульний контроль.

Максимальний бал за кожне практичне заняття, виконану самостійну роботу, модульний контроль розраховується як частка ваги кожного виду робіт до кількості таких форм роботи, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

**Розподіл балів у межах навчальної дисципліни
«Сучасна українська мова»
5 семестр**

Практичні заняття			Самостійна (індивідуальна) робота		Модульний контроль		Екзамен
Максимальна кількість балів – 42			Максимальна кількість балів – 35		Максимальна кількість балів – 13		Максимальна кількість балів – 10
ПЗ № 1	ПЗ № 2...	ПЗ № 7	СР № 1...	СР № 7	МК № 1	МК № 2	Всього – 100
6	6	6	5	5	6	7	